

AMI EGY ÉLETMŰ-DÍJ MÖGÖTT VAN...

PROLÓGUS:

Mivel kevéssel beérem, tetszésem szerint élek...

Madárszóra ébredek. Odafigyelek. A madarak elmondják nekem álmukat. Értem amit mondanak. Csiripelve, füttyülve, turbékolva köszöntik velem együtt a Fényt!

Aranyedényből vett ezüstszállal fonom körül a forrást. Tiszta vizéből merítem élető italom. Bogár-csodák dongnak körül, cikázik körülöttem sok-sok lepke-költemény, munkámba kísér számtalan rovar-tündér. Nekem illatoz minden virág, réten, erdőben kertben, árokparton és a fák nekem bólogatnak. Átölel a Mindenség!

Az öröm örök kábulatában élek, lám, mert a szivárványos látványcsodák, harmonikus hangok, izlelt zamatok, tapintott formák, bódító illatok összessége teremt meg bennem a boldogság összhangját. A végtelen kiterjedésű Mindenségben lényegtelennek érzem magam éppen úgy, mint ahogy lényegtelen vagyok az emberi ostobasággal, a szadista gonoszsággal szemben is. Lényegtelenségemmel cserkészhetem be kedvem szerint ezt a kitaruló világot! Szép ez az út, ahol nap mint nap haladok! Harmatos alkonyat, különös fények, a remények kísérnek. Igaz zászlót lenget a Kor is, fel-fel hangzik a luciferi ének, és fülelek halált kongató harangszóra! Utam mellett a gyomok is sorfalat állnak halk neszezéssel: záporozó félelem, szenvedések, szunyókáló igék, megalkuvó hitek, sziszegő harag, szűrbe bújtatott fájdalom, kérelhetetlen gonosz, alkalmi kapzsiság, szadista rémek, meg a drótsövények... Lesben áll az ármány, érdek-férgek, bánat-ráncok, gyűlölet fulánkok, irigység lárvák, meddő emlékek...

Csiby Mihály linómetszete, X3 (1984)

„Ez hát az én birodalmam”, ebben élek!

Csiby Mihály

CSIBY MIHÁLY FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ KÖSZÖNTÉSE 86. SZÜLETÉSNAPIJÁN

Csiby Mihály 1922. április 9-én született Budapesten. 1931 óta él a tizenhatodik kerületben, Sashalmon. A Corvin Mátyás Gimnázium akvarellfestő rajztanára, Kássa Gábor keltette fel érdeklődését a képzőművészeti pálya felé. Egy ideig Gallé Tibor szabadiskolájában képezte magát. Az Iparművészeti Iskola festő szakán Leszkovszky Tibor és Diósi Antal voltak a mesterei.

A második világháború művészpályáját félbeszakította, a szovjetunióbéli „malenkij robot” közel négy évet rabolt el az életéből. Emlékeit 1995-ben jelentette meg a „SZU rágta 1459 nap” címmel.

Hazatérve először az Erdészeti Tudományos Intézet, majd a Természettudományi Múzeum külső munkatársaként a rovarok és bogarak világát dolgozza fel rajzain és festményein, tudományos alaposággal és művészi szinten. A múzeum „Pro

studio et fidei” éremmel ismeri el különlegességnek számító munkáit, amelyekért Csehszlovákiában még aranyérmet is kapott.

Egy vallomásában így ír: „Boldog ember vagyok! – Örömteli életem egyetlen bánata: gyöngeségem. Ecsettel, tollal képtelen vagyok megvédeni ezt a csodálatos élővilágot, amit az emberi ostobaság, a gonoszság elpusztít.”

Az általa készített tudományos illusztrációk nagyban segítették az állatvilágnak, főként a rovaroknak a fiatalok körében történt népszerűsítését, amiért a Magyar Entomológiai Társaság a „Frivaldszky-érem” ezüst fokozatával jutalmazta. Mindamelllett könyveket illusztrál folyamatosan, több nívódíj jelzi a szakmai elismerést (például az I. B.B.Y. Díj, „Az év gyermekkönyve 91”...).

A munkássága 1957-től másik irányba is kibontakozik, amelyért akkor viszont nem járt elismerés. Számos templom freskóját

és díszítőfestését végezte a következő években. A murális egyházművészeti tevékenysége hazai elismerést ugyan nem hozott, de VI. Pál pápától viszont kitüntető érmet kapott ezekért a munkákért.

Harmadik vonulata művészi oeuvre-jének a könyvjegyművészet. 1961-től vesz részt hazai és külföldi kisgrafikai kiállításokon. Ex librisei megtalálhatók Európa, Amerika és Ázsia múzeumaiban, és magángyűjteményekben. Grafikáival a sint-niklasi ex libris múzeum létrejöttének tevékeny segítője, mondhatjuk alapító tagja. (1974. III. 25.) 1979-ben és 1980-ban a Kisgrafika Barátok Körének titkára. Ebben a minőségben szervezi a KBK húszéves évfordulójának rendezvényeit és a szombathelyi országos kisgrafikai találkozót.

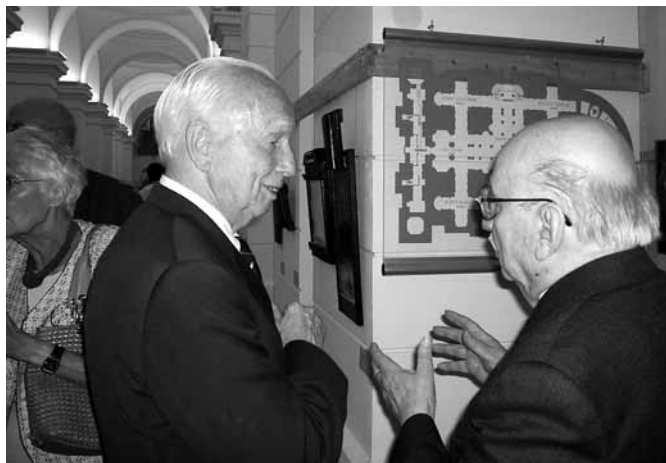
Könyvjegyeit azonnal felismerhetjük és megkülönböztethetjük az egyedi megformálásuk, valamint a sajátosan kiala-

Csiby Mihály linómetszete, X3

kított stílusuk révén. Ebben fontos szerepe van a szigorú kompozíciós rendnek és egyfajta formaredukciós törekvésnek. Ez teszi sikserűvé és valamelyest elvonatkoztatottá azokat a motívumokat, amelyek egyébként karakteres voltak miatt is alkalmasak átvitt értelmű mondanivaló kifejezésére. A természeti világ csodái mellett a magyar és egyetemes történelem és művelődéstörténet konkrét eseményei, jelenetei és személyei is megjelennek a lapjain. A kompozícióit sokszor egészíti ki olyan latin jelmondat, amely az adott motívumok elvonatkoztatását és értelmezését jobban elősegíti gondolati síkon.

Mota Miranda által Portugáliában kiadott Kortárs Ex Libris Művészet Enciklopédiájában Dr. Lenkey István írásában ezt olvashatjuk róla:

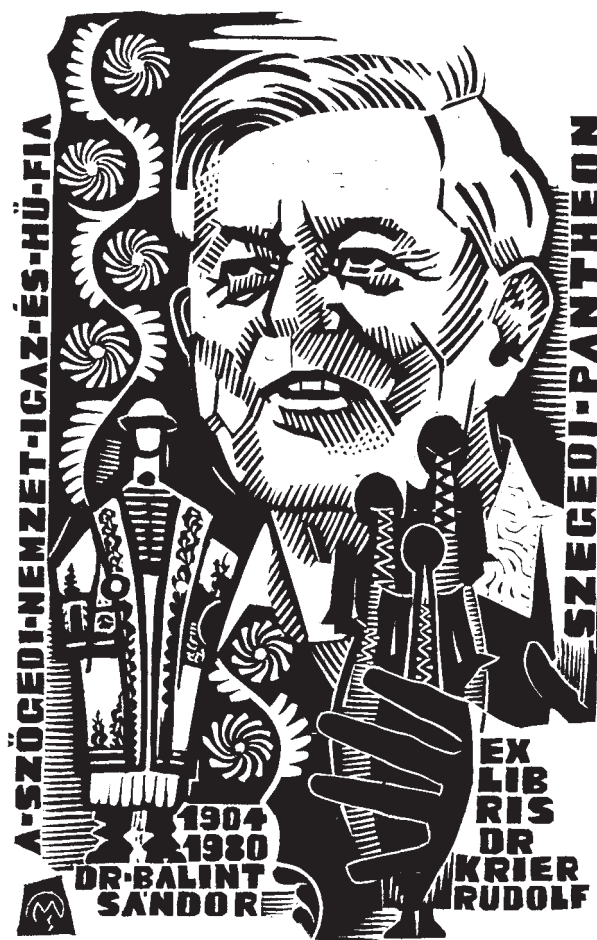
„Zömében linóleumba metszett miniatűrjein kitűnően alkalmazza az ex libris és a kisgrafika műfajának legfontosabb kifejező eszközét, a szimbólumot. Szimbólumrendszere a klasszikus korok tömörítő, sokoldalú megoldásaira emlékeztet, ötvöződve az újkori grafika-teremtő szimbolikájával... Portréinak emberi alakját szellemiségével együtt látatja meg és fogadtatja el a mai emberrel... A (történelmi) kompozíciókat látomászerű hangulat veszi körül, melyben a hitelesség és a múlt tisztelete iránti érzékenység jut szóhoz.

Csiby Mihály grafikai munkásságát lelki alkatából következően mélységes humanizmusa, az ember és a világ tisztelete, valamint a transzcendentálissal való belső, egyéni kapcsolata határozza meg.”

Ex libriseivel több egyéni és csoportos kiállításon találkozhattunk, némelyikről katalógus is tudósít (így az M. Kiss József által a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban megrendezett 1981-es kiállítás esetében). Az évtizedek folyamán közel hetven önálló kiállítást rendezett itthon és külföldön, ami önmagában véve is tiszteletre méltó teljesítmény.

Az ezredfordulóhoz közeledvén egyre inkább szükségét érzi, hogy tapasztalatait lejegyezve, megossza azokat az olvasókkal. Így születtek a visszatekintő írásait bemutató „Kisgrafika – ex libris” és a „Nem kell többé tücsökzene” című könyvei.

Grafikai munkássága mellett szólnunk kell a táblakép-festészetéről is, és az ehhez kapcsolódó Altamira és a Molnár-C. Pál Baráti körben kifejtett tevé-

Csiby Mihály linómetszete, X3 (1984)

kenységéről, amelyeknek alapító tagja is egyúttal. Ez utóbbinak az elnökeként fáradhatatlan szervezője a kiállításoknak és a köri életnek egyaránt. A baráti kör eddigi legnagyobb seregszemléjét a pesti Bazilika altemplomában rendezte 2007 őszén. Ezen nemcsak a nagy elődök, Molnár-C. Pál baráti pályatársainak az alkotásai szerepeltek, hanem a kortárs művésztagek is bemutat-

ták munkáikat. Az ünnepélyes zárórendezvényen Csillag Péter, mint ügyvezető elnök adta át Csiby Mihálynak azt az Életmű-díjat, amellyel a kuratórium a művésze és a köri tevékenysége iránti nagybecsülését fejezte ki. Ő meghatódottan és hálás szavakkal köszönte meg ezt az úgymond „születésnap meglepetést” és fogadta a jelenlévők őszinte jókívánságait.

Ehhez a köszöntéshez szeretne kapcsolódni (egy kicsit megkésve) most a KBK egyesület vezetősége és tagsága, ezúton kívánunk további jó alkotóerőt és egészséget, hogy további szép alkotásokkal örvendeztessen meg minket a továbbiakban is! Egyesületünkben is számítunk tevékeny közreműködésére és tapasztalatára, hiszen 2009-ben ötvenedik évfordulónkat is méltóképpen szeretnénk megünnepelni.

Isten éltesse Miska bácsit!

Ürmös Péter

Csiby Mihály linómetszete, X3 (1982)